

ACC. N:R M. 14661:1-4.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Agneta Lundelöf, Lund
Härad: Östera Berättare: Matilda Gjöstiöm
Socken: Torhamn Berättarens yrke: (hennes man var fiskare o. lots)
Uppteckningsår: 1958 Född år 1875 i Torhamn

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

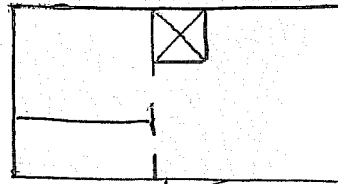
När den nya tiden kom till bygden. s. 1-4.

LuF 73

x Matilda Sjöström bor nu som änka efter en fiskare och lots på Långören. Hennes far var fiskare i Svanhalla, men hon flyttade efter sitt giftemål år 1900 till Långören och har bott där sen dess.

I anslutning till LUF 73:

" Stugorna här var mycket låga. Lågt i taket och inte högre på skullen än att man måste krypa. Det var ett rum och kammare där alla barnen låg, och så en liten kammare åt farstun, där man t.ex. stälde de döde när man skulle ha begravning.

Det viktigaste var att man hade plats för alla barnen och ~~xxx~~ att man kunde hålla varmt.

Stugorna hade skurgolv, som skulle skuras var lördagkväll --- jag minns mycket väl när mor min kom hem trött på kvällen, men var tvungen att sätta igång att skura.

Det fanns inga trasmattor då, men min mor började väva sådana --- det var för en 60 - 70 år sen. Några vävnader på vägarna hade vi aldrig, bara tapeter.

Möblerna var bara soffa och skjutsängar, som var uppbyggda på dagarna.

LUF 73

x *Perhanna m.*
(m. 7.)
" "

I min barndom hade vi tranlampor --- bara ett tefat med en veke i, som vi snott av bomullsgarn. Tranen gjorde vi också själva av gälen på fisken.

Vi hade lertallrikar som var glaserade inuti, när jag var barn. Minns att min mor betalade 3 skilling för dem. Inga gafflar hade vi, men träskedar och knivar med träskaft och blad av järn, som Anders Smed i Truseryd hade gjort. Ofta fick vi mat som sattes i ett lerkärl mitt på bordet och det åt alla direkt ur. Duk till vardags hade vi inte förrän vaxduken kom. Den fick vi först skickad från Amerika.

Inte kom man ofta till stan'inte. Det var väl mest vid sjukdomsfall. Handlade gjorde man inte mycket --- mat hade man ju själv, kläder gjorde man eller fick hjälp av lantskräddare, den ende som hade symaskin.

Här på Långören var vi några stycken som vävde och sålde, men vi fick arbeta hårt för att få ihop lite pengar. Jag har vävt mycket i min dar'också innan jag kom till Långören. När jag flyttade hit minns jag att jag hade på mig en hemvävd och handsydd kjol, och en kofta med korta skjört, som jag också hade gjort själv.

Man åt bara saltad mat hela vintern. Men i mars började man reda garnen och 'klofta' krokarna (Klofta = hänga upp reven över en kluven, d.v.s. kloftad gren, så att det sen blev lätt att sätta bete på krokarna). Då for far ut och fiskade, och när

han kom i land, kunde det hända att vi bytte till oss lite potatis mot fisken, och så åt vi middag på bra potatis och färsk sill.

Några nöjen gick vi inte på precis. Det fanns spel och dans, men vi fick inte gå. Det var väl lite väl bråkigt.

Ibland samlades vi till lekar i någon gård.

Det påstås ju att de som är födda torsdagar och söndagar kan se mer än andra. En del har väl slutat att tro på sånt där, men det var mycket de sa som var sant. Jag hade en kusin som såg mycket, och en gång vet jag att han räddade en kamrat, när de var ute och gick på vägen. Han såg att det kom ett liktåg på vägen från Björkenäs,; kamraten kunde inte se det, men min kusin slängde upp honom på ~~vägen~~, så han kom undan.

Och Anton Olsson, slaktare, sa en gång till far, när de stod och såg båtarna fara ut: 'Den där vrakekan kommer inte att komma igen. Jag har varnat dem.' Och det visade sig sant.

Jag tror de tog religionen mera på allvar förr i världen. Nu är de inte alls sådana som då. I min barndom levde en snäll, gammal gumma, som hette Helena Kolla. Hon och hennes syster Kristina Andersson i Torhamn, brukade gå eller leja en skjuts för att fara långt och höra predikanter.

Och Rosengren i Blaklycke var en annan troende. Jag minns att en predikanter en gång sa: 'Leva vi, så gör vi det i Kristus, och dör vi så är det för honom. Eller hur Rosengren?'. Då sa Rosengren att det är väl vårt enda mål.

Vi barn gick i söndagsskolan, och där fick vi små böcker, som vi läste flitigt. Jag minns mycket tydligt berättelsen om 'Den kedjade förbarmaren' --- en farlig, bunden hund, som var snäll mot två små barn. Annars fanns det inte många böcker, bara bibeln och ~~prestitier~~ postillor. Ofta samlades familjen på kvällarna och läste ur dem och sjöng psalmer. Den första sångboken jag minns var Pilgrimssånger. Sen kom Arnfeldts sånger.

På den tiden hade man aldrig begravningar inne i kyrkan kan. Mats Nilssons hustru var den första som begravdes inne, och det var inte i går, för jag var för liten för att få gå med i kyrkan.

Bröllop vet jag ingenting om, för vi fick inte följa med våra föräldrar. Vi fick något gott att ha fest på hemma i stället.